

โธ... ป้า... ไม่น่าเลย

สุภาภรณ์ ใจบุญลือ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

“พื้นที่แจ้งมาว่า ที่ปืมน้ำมันใหญ่ในตัวอำเภอ มียาน้ำสมุนไพรขาย ตรวจ test kit (ชุดตรวจสอบเบื้องต้น) เจอสเตียรอยด์ด้วย เขาอยากให้เราช่วยไปดูหน่อย”

หลังจากได้รับคำสั่งจากหัวหน้า ฉันก็ตระเตรียมเอกสารเพื่อออกพื้นที่เหมือนอย่างทุกครั้งที่ผ่านมา ระหว่างทางก็โทรสอบถามรายละเอียดเรื่องราว พร้อมทั้งนัดแนะกับพี่เภสัชกรโรงพยาบาลในอำเภอนั้นว่าจะไปเจอกันที่ไหน

รถเลี้ยวเข้าไปที่ปืมน้ำมันตามคำบอกเล่าของพี่เภสัช ก็พบร้านขายต้มเลือดหมูอยู่ตรงหัวมุม ขวดยาน้ำสมุนไพรหลากสีแดงวางเรียงรายอยู่เต็มโต๊ะ พร้อมกับแผ่นป้ายบรรยายสรรพคุณ “แก้ความดัน เส้นเอ็น ชามือปวดตามเนื้อตามตัว เบาหวาน โรคเก๊าท์ บำรุงร่างกาย บำรุงโลหิต แก้กษัยเส้น ปลอดภัย สเตียรอยด์” ราคาขวดละ 250 บาท พร้อมกับโชว์เลขทะเบียนยา ที่ได้รับการรับรองจาก ออย.

คุณป้าผิวขาว หน้ากลม ร่าเริง สวมผ้าคลุมกันเปื้อนและหมวกคลุมผม เดินออกมาจากหลังร้าน ส่งเสียงทักทายมาแต่ไกล เมื่อสอบถามถึงยาน้ำสมุนไพรที่เอามาขาย คุณป้าเล่าด้วยสีหน้าภาคภูมิใจ

“ยาเนี่ย ป้าซื้อมากินเองตั้งนานละ กินแล้วมันดี มันหาย ไม่ปวดแสบปวดชาเหมือนแต่ก่อน ก็เลยซื้อมาเผื่อคนอื่น ซื้อมาขาย ใคร ๆ เค้าก็มาซื้อยาป้ากินกัน ผู้หลักผู้ใหญ่จังหวัดใกล้เคียง ไกล ๆ เนี่ย ก็มาซื้อ เพราะยา มันดี มันเป็นสมุนไพร”

“จริง ๆ ผมก็บอกป้าหลายครั้งแล้วนะ ว่ายานี้มันมีสารอันตราย อย่าเอามาขาย...” พี่เภสัชพูดแทรกขึ้นมา

“คุณคิด คนที่เค้าเอายามาส่งให้ป้า เค้าบอกว่า ขายได้ ปลอดภัย มี ออย. รับรอง” ป้าเถียงทันทีสีหน้ามั่นใจ

ดูสถานการณ์แล้วอธิบายไปอย่างไรคุณป้าก็คงไม่เชื่ออยู่ดี ฉันคิดว่า คงต้องพิสูจน์ให้คุณป้าเห็นว่า ยาที่คุณป้าว่าดีนะ จริง ๆ มันมีสารที่อันตรายผสมอยู่ จึงเอ่ยปากขอตัวอย่างยาจากคุณป้าเพื่อมาตรวจด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น

“งั้นหนูขอตรวจยาดูหน่อยนะคะว่าจะมีสารสเตียรอยด์รึเปล่า”

คุณป้ารีบเดินเข้าไปหลังร้านเพื่อไปหยิบยาที่เปิดขวดแล้ว นำมาให้ฉันตรวจ แล้วรอดูผลการทดสอบด้วยกัน ฉันบอกคุณป้าว่า “ถ้ามันขึ้นขีดเดียวแสดงว่า ยาอาจมีสเตียรอยด์ปลอมปนอยู่นะคะ”

หลังจากผสมยาน้ำสมุนไพรกับสารเคมีที่ใช้ทดสอบเรียบร้อยแล้ว ฉันก็นำสารที่ได้มาหยดใส่ชุดทดสอบลักษณะคล้าย ๆ ที่ตรวจการตั้งครรภ์ สารเคมีค่อย ๆ เคลื่อนตัวไปอย่างช้า ๆ ในเวลาไม่นานนัก ก็ปรากฏเส้นขึ้นมา 1 ขีด

ฉันจึงบอกคุณป้าว่า ยาที่คุณป้ารับมาขาย มีสารสเตียรอยด์ซึ่งเป็นอันตรายต่อร่างกายอย่างมาก และอาจเป็นยาปลอม เนื่องจากสืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์ในระบบตรวจสอบทางเว็บไซต์ของ ออย. แล้ว พบว่าไม่ตรงกับที่แสดง

ในฉลาก จากนั้นได้ทำการอายัดยา 30 กว่าลัง ที่อยู่หลังร้านของคุณป้าไว้ก่อน คือ ห้ามเคลื่อนย้าย และจำหน่ายยาดังกล่าวให้กับใครอีก พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างยา เพื่อส่งตรวจยืนยันผลทางห้องปฏิบัติการอีกครั้ง

“หมอลองเอาไปตรวจดูก็ดี ว่ามันเป็นยังไง ช่วงนี้ป้ายังไม่ขายก็ได้ เดียวป้าจะลองถามคุณชิตดูอีกที แต่ไอ้ขวดที่เปิดแล้ว ป้าขอเอามาทินเองได้มัย กินแล้วมันดีนะ”

ฉันจึงได้อธิบายผลเสียของสเตียรอยด์อย่างยืดยาวให้คุณป้าฟังอีกครั้ง และกำชับว่า จะเอาอะไรมาขายก็ขอให้พิจารณาให้ดี อย่าเชื่อตามที่คนอื่นเขาเค้าบอกฝ่ายเดียว เพราะขายของพวกนี้โทษมันหนักถึงขั้นจำคุกจากนั้นไม่นาน ฉันก็ได้กลับไปหาคุณป้าอีกครั้ง รอบนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจเตรียมรถกระบะไปด้วย ที่ร้านขายต้มเลือดหมูร้านเก่า โต๊ะตัวเดิมที่เคยเต็มไปด้วยขวดยาน้ำฉลากสีแดง ตอนนั้นมันเปลี่ยนไปแล้ว คุณป้าไม่ขายยาเดิมตามที่รับปากกับฉันไว้จริง ๆ แต่กลับพบว่า บนโต๊ะเต็มไปด้วยขวดผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรฉลากสีเขียวตัวใหม่...!!

คุณป้านั่งอยู่ตรงข้างหลังโต๊ะตัวนั้น ฉันยื่นกระดาษที่มีรายละเอียดผลการทดสอบจากศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงรายให้ดู

“ยาที่เก็บตัวอย่างไป ผลมาแล้วนะคะ พบการปลอมปนสเตียรอยด์ ยาที่อายัดไว้คราวที่แล้วจะต้องถูกยึดไว้เป็นของกลางทั้งหมด ตำรวจเค้าจะขนไปเก็บไว้ที่โรงพัก หลังจากนั้นก็จะไปตามขั้นตอนของทางตำรวจเขานะคะ”

คุณป้าพยักหน้าเบา ๆ พลังชี้ไปทางขวดเครื่องดื่มสมุนไพรที่วางอยู่บนโต๊ะ

“ป้าโทรไปคุยกับคุณชิตละ เค้าส่งอันนี้มาให้ป้าแทนอันเก่า คราวก่อนก็หมดไปเป็นแสนละ อันนี้ไม่คิดสตางค์ป้าเพิ่มด้วย เค้าบอกอันนี้ขายได้

มันเป็นเครื่องดื่มสมุนไพร โรงงานเค้าใหญ่โต เค้าส่งรูปมาให้ป้าดูด้วยนะ หมอลองดูมัย... ออ. ก็มีนะ ป้าว่าจะขายอันนี้แทน หมอลองตรวจดูอีกทีก็ได้”

“ยาเดิมที่เขาเคยขายให้ก็ไม่ปลอดภัย หลักฐานเกี่ยวกับนายชิตคุณป้าก็ไม่เอาให้เจ้าหน้าที่ แล้วตอนนี้ยังจะรับสินค้าอันใหม่ของเค้ามาขายอีกหรอคะ”

คุณป้ายื่นขวดเครื่องดื่มสมุนไพรมาให้ฉันตรวจดู ผลการตรวจด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น พบว่าไม่มีสารสเตียรอยด์ปลอมปน ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดไว้ว่าของล็อตนี้คนขายไม่น่าจะกล้าใส่สารอะไร เพราะรู้ว่าเจ้าหน้าที่จะเข้ามาตรวจสอบอยู่

“ไม่มีสารอันตรายอะไร จ้าป้าก็ขายได้นะ คราวหน้าถ้าสั่งมาใหม่จะเอาไปให้หมอลองตรวจดูก่อนนะ”

“ไม่มีคราวหน้าแล้วละ”

ฉันรำพึงกับตัวเองขึ้นมา เมื่อนึกย้อนไปถึงครั้งสุดท้ายที่ได้พูดคุยกับคุณป้า ในมือของฉันมีสำเนาหนังสือหวัศรุต เป็นผลการตัดสินคดีของคุณป้า ซึ่งศาลชั้นต้นท่านพิพากษาให้จำคุก 1 ปี โดยไม่รอลงอาญา!!!

ในใจฉันนึกสงสัยสารป้า ป้าจะรู้หรือเปล่า... ว่ายาที่เอามาขายมันใส่สารอันตราย เป็นยาปลอม เพราะฉลากมันก็ใกล้เคียงกับของจริงเสียเหลือเกิน การสืบค้นข้อมูลอะไรป้าก็คงทำไม่เป็น

แต่คนที่เอามาขายให้ป้าละ ต้องรู้อยู่แน่ ๆ ว่ายานั้นมีอะไรปลอมปนอยู่

แต่สุดท้ายแล้ว คนทำผิดยังไงก็ต้องได้รับโทษ คุณป้าขายยาที่ปลอมปนสเตียรอยด์ ซึ่งมีผลเสียต่อร่างกายให้กับประชาชนเรื่อยมา ก็ต้องได้รับผลจากการกระทำนั้น ส่วนนายชิตละ คนที่เอายาหรือผลิตภัณฑ์อันตรายต่าง ๆ มาขายให้ป้า รวมทั้งคนที่ผลิตยาเหล่านี้ กลับลอยนวล เพราะหลักฐานที่จะเอาผิดมันไปไม่ถึง